

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi saamelaiskäräjistä annetun lain ja rikoslain 40 luvun 11 §:n muuttamisesta

Perustuslakivaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi saamelaiskäräjistä annetun lain ja rikoslain 40 luvun 11 §:n muuttamisesta (HE 274/2022 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausunnon antamista varten perustuslakivaliokunnalle. Määräaika: 31.1.2022.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Yrsa Nyman, oikeusministeriö
- osastopäällikkö, ylijohtaja Johanna Suurpää, oikeusministeriö
- ylijohtaja Pentti Lähteenoja, maa- ja metsätalousministeriö
- hallitusneuvos Vilppu Talvitie, maa- ja metsätalousministeriö
- aluejohtaja Jyrki Tolonen, Metsähallitus
- erityisasiantuntija Juha Heinonen, Metsähallitus
- 2. varapuheenjohtaja Leo Aikio, saamelaiskäräjät
- puheenjohtaja Tuomas Aslak Juuso, saamelaiskäräjät
- ympäristö- ja elinkeinolakimiessihteeri Sarita Kämäräinen, saamelaiskäräjät
- lakimiessihteeri Kalle Varis, saamelaiskäräjät
- saamelaiskäräjien jäsen Pirita Näkkäläjärvi, saamelaiskäräjät
- toiminnanjohtaja Anne Ollila, Paliskuntain yhdistys
- kolttien luottamusmies Veikko Feodoroff, Kolttien kyläkokous
- juristi Laura Harjunpää, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- kenttäpäällikkö Annakaisa Heikkonen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- työelämäprofessori Hannele Pokka, Helsingin yliopisto
- saamelaiskäräjien jäsen Kari Kyrö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- yhdenvertaisuusvaltuutettu Kristina Stenman, Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
- Maanmittauslaitos
- Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Enontekiön kunta

Valiokunnan lausunto MmVL 34/2022 vp

- Inarin kunta
- Sodankylän kunta
- Utsjoen kunta
- Inarin yhteismetsä
- Tornio-Muoniojokiseura ry
- Vesialueomistajat VEALO ry
- professori Veli-Pekka Lehtola, Oulun yliopisto
- professori Lauri Hannikainen, Helsingin yliopisto
- tutkija Juha Joonas, Lapin yliopisto

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksen yleisenä tavoitteena on turvata saamelaisten itsemääräämisoikeuden toteutuminen sekä parantaa saamelaisten kieltä ja kulttuuria koskevan itsehallinnon ja saamelaiskäräjien toimintaedellytyksiä. Esitys edistää perustuslain 121 §:n 4 momentin mukaisesti saamelaisten kieltä ja kulttuuria koskevaa itsehallintoa sekä saamelaisten perustuslain 17 §:n 3 momentin mukaista oikeutta ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Lisäksi esitys edistää perustuslain 22 §:n mukaisesti perus- ja ihmisoikeuksien turvaamista. Esityksen tavoitteena on myös huomioida kansainväliset alkuperäiskansoja koskevat sopimusvelvoitteet ja sopimusten tulkintakäytäntö, joka on kehittynyt viime vuosina muun muassa alkuperäiskansojen itsemääräämisoikeutta vahvemmin tukevaksi.

Valiokunta pitää alkuperäiskansan oikeuksien turvaamista tärkeänä tavoitteena. Saamelaisten kotiseutualueella poronhoito, metsästys ja kalastus ovat keskeisiä toimintoja. Näiden perinteisten elinkeinojen harjoittamisen on katsottu kuuluvan saamelaiseen kulttuurimuotoon. Ne kuuluvat maa- ja metsätalousvaliokunnan toimialaan. Saamelaisia koskevista kysymyksistä erityisesti kolttasiat kuuluvat valiokunnan toimialaan. Valiokunnan toimialaan kuuluvat niin ikään maaseudun elinkeinotoiminta mukaan lukien harvaan asutun maaseudun yritystoiminnan kehittäminen. Saamelaisalueella elää alkuperäiskansan jäseniä sekä muuta väestöä samankaltaisissa elinolosuhteissa. Nämä väestöryhmät harjoittavat edellä mainittuja toimintoja joko elinkeinonaan tai muussa tarkoituksessa samoilla alueilla. Valiokunta pitää tärkeänä, että samalla kun saamelaisten Suomea velvoittavissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätyt ja perustuslaissa säädettyt oikeudet turvataan, perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella huolehditaan siitä, ettei muiden perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen vaarannu. Edellä mainittujen toimintojen ja maaseudun elinkeinotoiminnan kannalta keskeisimpiä ovat omaisuudensuoja, elinkeinovapaus ja ympäristö perusoikeutena sekä kunnallinen itsehallinto. Valiokunta korostaa omaisuudensuojan turvaamista ja kuntalaisten yhdenvertaisuutta kunnan päätöksenteossa. Se pitää tärkeänä, että saamelaiskäräjien toimintaan sovelletaan hallintolakia. Maa- ja metsätalousvaliokunnan toimialan kannalta esityksen keskeisintä sisältöä ovat viranomaisten yhteistoiminta- ja neuvotteluvelvoitteen vahvistaminen sekä uusi säännös saamelaisten oikeuksien huomioimisesta viranomaisten toiminnassa. Valiokunta keskittyy lausunnossaan käsittelemään erityisesti näitä näkökohtia.

Valiokunnan lausunto MmVL 34/2022 vp

Yhteistoiminta- ja neuvotteluelvoite

Saamelaiskäräjiä koskevan lakiehdotuksen 9 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi yhteistoiminta- ja neuvotteluelvoitteesta. Neuvotteluelvoitteen sisältöä täsmennetään ja laajennetaan. Tarkoituksena on toteuttaa YK:n alkuperäiskansajulistukseen sisältyvää vapaan ja tietoon perustuvan suostumuksen (Free, Prior and Informed Consent, FPIC) periaatetta. Yhteistoiminta- ja neuvotteluelvoite koskee saamelaisten kotiseutualueella toteutettavia tai vaikutuksiltaan sinne ulottuvia sekä muita erityisesti saamelaisten kieleen tai kulttuuriin taikka heidän asemaansa tai oikeuksiinsa alkuperäiskansana vaikuttavia toimenpiteitä eräillä aloilla. Maa- ja metsätalousvaliokunnan toimialan kannalta näistä merkittävimpiä ovat alueidenkäyttö sekä valtionmaan, suojelualueiden ja erämaa-alueiden hoito, käyttö, suojelutoimien toteuttaminen, vuokraus ja luovutus.

Neuvotteluelvoitteen sisältö ja laajuus muuttuvat ehdotetun säännöksen myötä tavalla, jolla on merkitystä erityisesti valiokunnan toimialalla. Lakiehdotuksen 9 §:n mukaan neuvotteluelvoite koskee viranomaisten ohella muita julkisia hallintotehtäviä hoitavia tahoja. Valiokunnan toimialaan kuuluvissa asioissa tällaisia tahoja ovat erityisesti Suomen metsäkeskus ja Suomen riistakeskus. Metsähallitus on valtion maa-alueita hallinnoiva liikelaitos, ja se soveltaa jo nykyisin neuvotteluelvoitetta laajasti saamelaisalueella. Säännöksessä todetaan, että neuvotteluelvoite koskee lainsäädännön ja hallinnollisten päätösten valmistelua sekä muita toimenpiteitä, joilla voi olla erityinen merkitys saamelaisille. Lisäksi edellytetään, että viranomaisten ja muita julkisia hallintotehtäviä hoitavien pyrkimyksenä on saavuttaa yksimielisyys saamelaiskäräjien kanssa tai saada saamelaiskäräjien suostumus ennen päätöksentekoa. Voimassa olevassa laissa neuvotteluelvoitteen täyttämiseksi saamelaiskäräjille on tullut varata tilaisuus tulla kuulluksi ja neuvotella asiasta.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan muutosehdotusten taustalla ovat muun muassa ongelmat voimassa olevan lain soveltamisessa. Nykyisen neuvotteluelvoitteen soveltamisessa on voinut käydä niin, että kuulemispyyntö on toimitettu niin myöhäisessä vaiheessa, ettei todellista mahdollisuutta neuvotteluihin ole ollut. Tämä ei ole valiokunnan mielestä asianmukaista. Se pitää tärkeänä aidon vaikuttamismahdollisuuden turvaamista neuvotteluelvoitteen piiriin kuuluvissa asioissa. Yhteistoiminnassa ja neuvotteluissa noudatettavasta menettelystä ehdotetaan säädettäväksi uudessa 9 b §:ssä. Sen mukaan saamelaiskäräjille tulee varata kohtuullinen aika valmistautua neuvotteluihin, jotka tulee käydä vilpittömin mielin ja oikea-aikaisesti. Valiokunta pitää näitä ehdotuksia tärkeinä ja toteaa käsityksensä, että vilpittömön mielen ja oikea-aikaisen neuvottelun vaatimus koskee molempia neuvottelutahoja, niin hallintotehtäviä hoitavia kuin Saamelaiskäräjiä. Kuten säännöksen perusteluissa todetaan, vilpittömän mielen vaatimus tarkoittaa sitä, että molemmilla osapuolilla tulee olla todellinen ja aito pyrkimys saavuttaa yksimielisyys.

Valiokunnan saamissa lausunnoissa on ilmaistu huoli siitä, että ehdotettu yhteistoiminta- ja neuvotteluelvoite muodostaa jonkinlaisen veto-oikeuden keskeisiin päätöksiin. FPIC-käsite yhdistetään nimenomaan ennakkosuostumuksen antamiseen, joka voidaan käsittää käytännössä veto-oikeudeksi. Esimerkkinä mahdollisesti ongelmallisista kysymyksistä on mainittu Tenojoen lohienkalastuskiellosta säättäminen lohikantojen tilan vuoksi sekä eloporumäärän rajoittaminen porolaitumien kulumisen vuoksi. Valiokunnalle on todettu, että Metsähallituksen metsästys- ja kalastuslupakiintiöitä ei jatkossa vahvisteta saamelaisalueella kestäväen verotusmahdollisuuden perusteella, vaan kiintiöt jäisivät hyvinkin pieniksi. Tästä lopputuloksesta kärsivät metsästysmah-

Valiokunnan lausunto MmVL 34/2022 vp

dollisuuksien vähenemisenä erityisesti metsästyslain 8 §:ssä tarkoitetun niin sanotun vapaan metsästysoikeuden alueen eteläpuolella asuvat maattomat metsästäjät. Metsähallituksen maastoliikennelupakiintiöiden vahvistamisessa lupamääriä joudutaan leikkaamaan poronhoidolle aiheutuvien mahdollisten haittojen vuoksi, vaikka Metsähallituksen moottorikelkkaluvat ohjataan erikseen päätetyille urille. Toteutuessaan tällaiset kalastusta, metsästystä ja matkailua koskevat linjaukset voivat vaikuttaa joko suoraan tai välillisesti myös yksityisten maanomistajien ja alueella toimivien ohjelmapalveluyritysten toimintamahdollisuuksiin.

Valiokunnan saamissa lausunnoissa on ilmaistu huoli yhteistoiminta- ja neuvotteluelvoitteen vaikutuksista kunnallisen itsehallinnon toteutumiseen ja alueidenkäytön ohjaukseen ja kehittämiseen, jonka yhteydessä toteutetaan alueen eri elinkeinojen yhteensovittaminen. Eräs huoli liittyy siihen, miten laajalti neuvotteluelvoite koskee sellaisten hallinnollisten päätösten, hankkeiden tai toimenpiteiden valmistelua, joilla voi olla erityinen merkitys saamelaisille, sekä kielteisen neuvottelutuloksen vaikutuksiin. Jäljempänä kuvatut 9 a §:n mukaiset huolehtimisvelvoitteet koskevat jo tällaisten toimenpiteiden suunnittelua, jolloin yksityiselle toimijalle tärkeää hanketta edistävä suunnitelma voi pysähtyä suunnitteluvaiheeseen. On noussut esiin kysymys siitä, tuleeko viranomaisten ja julkista hallintotehtävää hoitavien kuitenkin huolehtia siitä, että prosessin lopputuloksena syntyy valituskelpoinen päätös, eikä toimijan oikeusturva jää toteutumatta lopullisen valituskelpoisen asiaratkaisun puuttuessa, jos yksityiselle toimijalle merkittävän alueidenkäytön tai muun suunnitelman eteneminen estyy neuvotteluiden tuloksena.

Neuvotteluelvoitteen sisältöä koskevista, varsin kattavista säännöskohtaisista perusteluista huolimatta valiokunnan saamissa lausunnoissa toistuu huoli siitä, voiko neuvotteluelvoite joissakin tilanteissa muodostua tosiasiallisesti veto-oikeudeksi. Lisäksi yhteistoiminta- ja neuvotteluelvoite koskee luetelmakohdissa mainittujen asiaryhmien ohella muuta vastaavaa asiaa, joka vaikuttaa saamelaisten kieleen, kulttuuriin tai heidän asemaansa tai oikeuksiinsa alkuperäiskansana. Tämä tuo jonkin verran epävarmuutta siihen, miten laajaksi yhteistoiminta- ja neuvotteluelvoite käytännössä muodostuu. Huomiota kiinnittää myös se, ettei säännöksen yhteistoiminta- ja neuvotteluelvoitetta rajata valtion omistamiin maihin, vaan sitä sovelletaan myös yksityismailla mukaan lukien yksityiset suojelualueet. Lausunnoissa on kritisoitu myös sitä, ettei ehdotettujen muutosten vaikutuksia eri viranomaisten tehtäviin ja yrityksille ole arvioitu hallituksen esityksessä. Valiokunta toivoo, että perustuslakivaliokunta arvioi näitä seikkoja lakiehdotusta käsitellessään.

Valiokunta suhtautuu edellä esitettyihin huoliin vakavasti. Se korostaa saamaansa selvitystä, jonka mukaan säännöksen tavoitteena ei ole eikä sen tule luoda saamelaiskäräjille veto-oikeutta neuvotteluelvoitteen piiriin kuuluvissa kysymyksissä. Ehdotetun 9 §:n perusteluissa todetaan, että vaatimus neuvotella pyrkimyksenä saavuttaa yksimielisyys tai saada saamelaiskäräjien suostumus ei kuitenkaan merkitse sitä, että saamelaiskäräjillä on oikeus omilla päätöksillään tai esimerkiksi jättäytymällä passiiviseksi estää viranomaista päättämästä sen toimivaltaan kuuluvaa asiaa. Lisäksi todetaan, että pyrkimys saavuttaa yksimielisyys tai saada saamelaiskäräjien suostumus ei merkitse myöskään sitä, että yksimielisyys tai suostumus olisi aina saavutettavissa. Yksimielisyys tai saamelaiskäräjien suostumus on neuvottelujen tavoitteena, mutta neuvottelut voivat päättyä myös siihen, ettei yksimielisyyttä ole keskustelua jatkamallakaan mahdollista saavuttaa tai suostumusta saada. Neuvottelua tulee kuitenkin jatkaa niin kauan kuin osapuolet arvioivat, että on mahdollista saavuttaa yksimielisyys asiasta. Lisäksi valiokunnalle on todettu, ettei esitys muu-

Valiokunnan lausunto MmVL 34/2022 vp

ta muualla laissa säädettyjä toimivaltasuhteita, vaan päätöksen asiassa, josta neuvotellaan, tekee edelleen se viranomaisen, jonka toimivaltaan päätös kuuluu lain mukaan. Näin ollen kunnat päättävät kaavoista ja rakennusluvista. Kalastusta, metsästystä ja poronhoitoa koskevia viranomais-ten ja julkisia hallintotehtäviä hoitavien toimivallasta säädetään edelleen niitä koskevassa erityis-lainsäädännössä. Valiokunta katsoo edellä esitetyn ja saamansa selvityksen perusteella, ettei ky-symys ole miltään osin saamelaiskäräjien veto-oikeudesta viranomais-ten tai julkista hallintoteh-tävää hoitavien päätöksiin.

Neuvottelumenettelyn täsmentäminen on nähty nykytilaa selkiyttävänä ehdotuksena. Valiokun-nan saaman selvityksen mukaan neuvottelumenettelyä on sovellettu erittäin kattavasti Metsähäl-lituksen toiminnassa. Neuvotteluja on käyty muun muassa saamelaisten kotiseutualueen luon-nonvarasuunnitelmasta sekä lakisääteisistä erämaa-alueiden ja kansallispuistojen hoito- ja käyt-tösuunnitelmista. Jo nykyisin neuvotteluissa pyritään saavuttamaan yhteisymmärrys tai suostu-mus laajakantoisille ja merkittävälle toimenpiteille. Voimassa olevaa lainsäädäntöä on tulkittu niin, etteivät yksittäisten henkilöiden tai yritysten luvat kuulu neuvotteluelvoitteen piiriin. Sen sijaan näiden päätösten pohjaksi laadituista yleisistä periaatteista tai linjauksista käydään neuvot-telut. Valiokunta pitää tätä lähtökohtaa perusteltuna ja korostaa samalla, että saamelaiskäräjille tulee taata riittävät resurssit yhteistoiminta- ja neuvotteluelvoitteen toteuttamiseen. Tämä var-mistaa paitsi saamelaiskäräjien tosiasiallisen vaikutusmahdollisuuden myös sen, että neuvottelu-velvoitteen alaisia asioita voidaan edistää tehokkaasti ja oikea-aikaisesti.

Oikeuksien huomioiminen ja heikentämiskielto

Lakiehdotuksen 9 a §:n 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi viranomaisille ja muille julkisia hallintotehtäviä hoitaville velvollisuus toimenpiteitä suunnitellessaan ja toteuttaessaan edistää käytettävissä olevin keinoin saamen kielten ylläpitämistä ja kehittämistä sekä saamelaisten oi-keutta ja edellytyksiä ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan mukaan lukien perinteisiä elinkeinojaan. Lisäksi viranomaisilla ja muilla hallintotehtäviä hoitavilla on pykälän mukaan velvollisuus vä-hentää toimenpiteistään aiheutuvia kielteisiä vaikutuksia edellä tarkoitetuille arvoille. Säännök-sen perusteluiden mukaan ilmaus ”käytettävissä olevin keinoin” ei tarkoita, että viranomaisen tai julkista hallintotehtävää hoitavan on jokaisessa tilanteessa valittava vaihtoehdoista se, joka par-haiten edistää saamelaisten oikeuksia tai ei ollenkaan aiheuta haittaa saamelaisten oikeuksien to-teutumiselle. Valiokunnan saamissa lausunnoissa on kiinnitetty huomiota siihen, että metsästys, kalastus ja poronhoito luetaan vakiintuneesti saamelaiseen kulttuurimuotoon. Kysymys on myös pykäläehdotuksessa mainituista perinteisistä elinkeinoista. Näin ollen ehdotettu säännös rajoittaa edellä mainituilla aloilla viranomaisille ja muille hallintotehtäviä hoitaville säädetyn toimivallan käyttöä. Tämä vaikuttaa erityisesti maa- ja vesialueiden käyttöön. Lisäksi on tuotu esiin, että on jossain määrin epäselvää, onko oikeuksien huomioiminen tarkoitettu soveltamisalaltaan laajem-maksi kuin 9 §:ssä tarkoitettu yhteistoiminta- ja neuvotteluelvoite. Säännöksen yksityiskohtai-sissa perusteluissa kuitenkin todetaan, että viranomaisen huolehtimisvelvoitteen piiriin kuuluvia seikkoja tulee käsitellä neuvotteluissa.

Lakiehdotuksen 9 a §:n 2 momentissa säädettäisiin heikentämiskiellosta, jonka mukaan edellä mainitut tahot eivät saa toimenpiteellään aiheuttaa vähäistä suurempaa haittaa saamelaisten oi-keudelle ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan, ellei toimenpiteelle ole perus- ja ih-misoikeuksien kannalta hyväksyttävää tavoitetta ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikea-

Valiokunnan lausunto MmVL 34/2022 vp

suhtaisia painavan yhteiskunnallisen tarpeen toteuttamisessa. Säännöksessä ehdotettuun heikentämiskieltoon säädettäisiin ehdottomaksi takarajaksi se, ettei toimenpiteestä saa aiheutua huomattavaa haittaa saamelaisten oikeudelle ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan mukaan lukien perinteisiä elinkeinojaan. Säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa esimerkkeinä mainitaan toimenpiteet, jotka käytännössä estävät saamelaisen perinteisen elinkeinon harjoittamisen tulevaisuudessa, sekä vaarallisten jätteiden sijoittaminen saamelaisten kotiseutualueelle.

Valiokunnan saamissa lausunnoissa on todettu, ettei 9 a §:n 2 momentin soveltamista ole rajattu valtion maa- ja vesialueisiin eikä myöskään saamelaisten kotiseutualueeseen. Näin ollen heikentämiskieltoon piiriin voivat tulla viranomaisten ja muiden julkisia hallintotehtäviä hoitavien toimenpiteet, jotka rajoittavat metsästystä, kalastusta tai poronhoitoa valtion ja yksityisillä maa- ja vesialueilla. Säännöksen perusteluiden mukaan haittaa aiheuttavan toimenpiteen tavoite ei saa olla ristiriidassa perus- tai ihmisoikeuksien kanssa. Edellä mainitut rajoitustoimenpiteet edellyttävät siten punnintaa myös muiden perus- ja ihmisoikeuksien kuin alkuperäiskansaa erityisesti koskevien oikeuksien näkökulmasta. Valiokunta pitää toivottavana, ettei metsästyksen, kalastuksen tai poronhoidon rajoittaminen, jonka voidaan katsoa aiheuttavan vähäistä suurempaa haittaa saamelaisten oikeudelle ylläpitää ja kehittää omaa kulttuuriaan, esty automaattisesti sillä perusteella, että toimenpide edellyttää samalla jonkin perusoikeuden rajoittamista. Pykälän perusteluissa onkin todettu, että ympäristöperusoikeuden huomioon ottaminen voi olla sellainen hyväksyttävä tavoite, jolla voidaan oikeuttaa vähäistä suurempaa haittaa aiheuttavan toimenpiteen toteuttaminen. Ehdotetun säännöksen perusteella ei ole täysin selvää, millaisessa muodossa heikentämiskieltoa koskeva perus- ja ihmisoikeuksien punninta tulee esittää, jollei prosessin lopputuloksena ole myönteinen tai kielteinen valituskelpoinen päätös.

Saamelaiskärjälakiehdotuksen 9 a §:n 3 momentissa ehdotetaan velvollisuutta arvioida toimenpiteen vaikutuksia saamelaisten oikeudelle ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan mukaan lukien perinteisiä elinkeinojaan. Arvioinnissa on otettava huomioon eri viranomaisten toiminnan ja eri aikoina tehtyjen toimenpiteiden yhteisvaikutukset. Valiokunnan saamissa lausunnoissa on kiinnitetty huomiota viranomaisten tosiasiallisiin mahdollisuuksiin laatia laajoja selvityksiä, jotka kattaisivat eri viranomaisten toiminnan ja eri aikoina tehtyjen toimenpiteiden yhteisvaikutukset. Kovin laajan arvioinnin edellyttäminen vaatii resursseja ja voi viivästyttää myös siinä ongelmatomien hankkeiden etenemistä.

Lopuksi valiokunta kiinnittää huomiota kokonaisuuden kannalta keskeiseen seikkaan. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan henkilön merkitseminen saamelaiskäräjien vaaliluetteloon ei tuo henkilölle muita oikeuksia kuin mahdollisuuden äänestää ja asettua ehdolle saamelaiskäräjien vaaleissa sekä tätä kautta osallistua saamelaiskäräjien päätöksentekoon mukaan lukien lakiehdotuksen 9 §:ssä tarkoitettuja neuvotteluja koskevaan päätöksentekoon. Näin ollen lakiehdotukseen sisältyvät huolehtimisvelvoitteet ja heikentämiskielto on tarkoitettu turvaamaan kaikkien saamelaisten oikeuksia. Valiokunta yhtyy perustuslakivaliokunnan aikaisemmassa mietinnössä (PeVM 12/2014 vp) esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan saamelaismääritelmää sovellettaessa saamelaiskulttuurin moninaisuus otetaan aidosti huomioon ja huolehditaan kaikkiin saamelaisryhmiin kuuluvien oikeuksista.

Valiokunnan lausunto MmVL 34/2022 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että perustuslakivaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 25.1.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
varapuheenjohtaja Ritva Elomaa ps
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Mikko Kärnä kesk
jäsen Mikko Lundén ps
jäsen Anders Norrback r
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Jenni Pitko vihr
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Arto Satonen kok
jäsen Jenna Simula ps
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Susanna Paakkola